

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2020 DO 2024
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2021 DO 2025

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu	Podróżopisarstwo dawne i współczesne			
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim			
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)	Przedmiot obowiązkowy fakultatywny (specjalistyczny) do wyboru			
Rok/semestr	2022/2023; semestr III i V			
Dyscyplina	literaturoznawstwo			
Język wykładowy	j. polski			
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	Dr hab. Kazimierz Maciąg, prof. UR			
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot	Dr hab. Kazimierz Maciąg, prof. UR			
Wymagania wstępne	Zaliczenie I roku Szkoły Doktorskiej w dyscyplinie Literaturoznawstwo			
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Podczas wykładów i ćwiczeń z przedmiotu „Podróżopisarstwo dawne i współczesne) doktoranci zapoznają się wybranymi przykładami utworów literackich, wspomnieniowych i reporterskich reprezentującymi rozmaite pod względem artystycznym realizacje motywu podróży. Dzieła, które będą tematem analiz na wykładzie i ćwiczeniach reprezentują zarówno starsze epoki literackie (m.in. <i>Listy z podróży do Ameryki</i> H. Sienkiewicza i <i>Notatki z podróży do Ameryki</i> K. Dickesa, jak przede wszystkim teksty z XX wieku i współczesne.</p> <p>Celem przedmiotu jest zdobycie przez doktorantów świadomości specyfiki tych dzieł oraz wyrobienie umiejętności interpretacyjnych z uwzględnieniem możliwie szerokich kontekstów (m.in. literackich, historycznych i socjologicznych). Doktoranci mają także możliwość wykazania własnej inwencji badawczej poprzez zaproponowanie innych utworów, w których obecna jest analizowana problematyka.</p>				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.	Zna i rozumie			
1.	Zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla literaturoznawstwa	P8S-WG/1	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach

2.	Zna i rozumie główne tendencje rozwojowe literaturoznawcze	P8S-WG/2	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
3.	Zna i rozumie metodologię badań naukowych	P8S_WG/3	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
Umiejętności Lp.				
1	Potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki (filozofii, socjologii, kulturoznawstwa) do twórczego identyfikowania i innowacyjnego rozwiązywania problemów o charakterze badawczym, a w szczególności potrafi definiować cel i przedmiot badań naukowych i formułować hipotezę badawczą	P8S-UW/1	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
2	Potrafi dokonywać krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy	P8S_UW/2	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
3	Potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym	P8S-UK/1	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
4	Potrafi upowszechnić wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych	P8S_UK/2	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
5	Potrafi inicjować debatę naukową	P8S-UK/3	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
6	Potrafi uczestniczyć w dyskursie naukowym	P8S-UK/4	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
7	Posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w	P8S-UK/5	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach

	międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym			
Kompetencje społeczne Lp.				
1	Jest gotów do krytycznej oceny dorobku w ramach danej dyscypliny naukowej	P8S-KK/1	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
2	Jest gotów do uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych	P8S-KK/3	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
3	Jest gotów do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P8S-KO/2	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach
4	Jest gotów do podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych, a zwłaszcza do prowadzenia działalności naukowej w sposób niezależny	P8S-KR	wykład, ćwiczenia	bieżąca ocena na zajęciach

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW¹

Semestr (nr)	Wykł.	Ćwiczenia	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
III i V	5	10	—	—	—	0

METODY DYDAKTYCZNE

Wykład z prezentacją multimedialną, analiza tekstów z dyskusją, samodzielna praca doktorantów, prezentacja multimedialna przygotowana przez doktorantów

TREŚCI PROGRAMOWE

Wykład (5 godz.)

1. Motyw podróży jako problem badawczy - analiza literatury przedmiotu.
2. Podróżopisarstwo dziewiętnastowieczne - na wybranych przykładach: Listy z podróży do Ameryki H. Sienkiewicza, *Notatki z podróży do Ameryki* K. Dickensa, *Lato 1894 za granicą* W. Reymonta.
3. Podróż w tekstach XX wieku i najnowszych (dzieła M. Wańkowicza, J. Mackiewicza, F. Goetla, F. Ossendowskiego).

Ćwiczenia (10 godz.)

Analizy wybranych dzieł:

1. Literackie kreacje podróży (Jerome K. Jerome, *Trzech panów w łódce (nie licząc psa)*, J. Parandowski, *Dwie wiosny*, A. Bobkowski, *Szkice piórkem*, J. Iwaszkiewicz, *Podróże do polski i Podróże do Włoch*).
2. Podróż jako temat utworów popularnych i dziennikarskich (m.in. Arkadego Fieldlera, Bernarda Newmana, Tadeusza Perkitnego, Pawła Krysy).
3. Analizy utworów wybranych przez doktorantów z *Literatury uzupełniającej* lub spoza tej listy.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Zaliczenie z oceną na podstawie ocen cząstkowych (wystawianych podczas trwania zajęć).
Ocena obejmuje: ocenę przygotowania do zajęć, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu, umiejętności uczestnictwa w dyskusji (każdorazowo podczas trwania zajęć).
Ćwiczenia odbywają się pięciokrotnie, w blokach po dwie godziny.
Na ocenę bardzo dobrą: bardzo dobra ocena przynajmniej na czterech ćwiczeniach;
Na ocenę dobrą plus: ocena przynajmniej dobra na czterech ćwiczeniach;
Na ocenę dobrą: ocena przynajmniej dobra na trzech ćwiczeniach;
Na ocenę dostateczną plus: pozytywna ocena przynajmniej na trzech ćwiczeniach;

Na ocenę dostateczną: ocena pozytywna przynajmniej na dwóch ćwiczeniach.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	1 (udział w konsultacjach)
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30 (przygotowanie do ćwiczeń)
SUMA GODZIN	46
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0

LITERATURA

Literatura podstawowa:

Teksty:

1. Andrzej Bobkowski, *Szkice piórkem* (wyd. dowolne).
2. Karol Dickens, *Notatki z podróży do Ameryki* (wyd. dowolne). Wersja oryginalna: <https://www.gutenberg.org/files/675/675-h/675-h.htm>
3. Arkady Fiedler, *Ryby śpiewają w Ukajali* lub *Zdobywamy Amazonkę* (wydania dowolne).
4. Ferdynand Goetel, *Przez płonący Wschód* (wyd. dowolne).
5. Wojciech Górecki, *Toast za przodków; Planeta Kaukaz* (wydania dowolne).
6. Jerome K. Jerome, *Trzech panów w łódce* (nie licząc psa).
7. Iwaszkiewicz, *Podróże do Polski; Podróże do Włoch* (wydania dowolne).
8. Józef Mackiewicz, *Bunt rojstów* (wyd. dowolne).
9. Bernard Newman, *Rowerem przez II RP. Niezwykła podróż po kraju, którego już nie ma : reportaż z 1934 roku*, Kraków 2021.
10. Henryk Sienkiewicz, *Listy z podróży do Ameryki* (wydanie dowolne).
11. Melchior Wańkowicz, *Na tropach Smętka* (wyd. dowolne).

Opracowania:

1. Stanisław Burkot, *Polskie podróżopisarstwo romantyczne*, 1988.
2. Dorota Kozicka, *Wędrowcy światów prawdziwych. Dwudziestowieczne relacje z podróży*, Kraków 2003.
3. Anna Kurska, *Polska romantyków*, Kielce 1993.
4. *Podróże i podróżopisarstwo w polskiej literaturze i kulturze XIX wieku. Studia i szkice*, pod red. Agnieszki Kowalczyk i Anety Kwiatek, Kraków 2015.
5. *Wędrować, pielgrzymować, być turystą. Podróż w dyskursach kultury*, studia pod red. Piotra Kowalskiego, Opole 2003.

Literatura uzupełniająca:

Teksty:

1. Robert Durski, *Podróżą przez życie*, oprac. Katarzyna Durska, Brzezia Łąka 2017.
2. Jerome K. Jerome, *Trzech panów na wólczędze*, Poznań 2011.
3. Paweł Krysa, *Wschód is good*, Warszawa 2020.
4. Jacek Matecki, *Co wy wiecie o Rosji?* Warszawa 2015.
5. Kazimierz Nowak, *Rowerem i pieszo przez Czarny Ląd*, Poznań 2013. Lub tegoż:

Kochana Maryś! Listy z Afryki (wyd. dowolne).

6. Ferdynand Antoni Ossendowski, *Przez kraj ludzi, zwierząt i bogów (konno przez Azję Centralną)* lub: tegoż: *Zwierzęta, ludzie, bogowie*.
7. Jan Parandowski, *Dwie wiosny*, Poznań 1946.
8. Tadeusz Perkitny, *Okrążmy świat raz jeszcze*, t. 1-2 (np. Warszawa 1979)
9. *Północny Kaukaz. Wrażenia z wycieczki chłopów polskich do Związku Radzieckiego*, oprac. Józef Bok, Warszawa 1952.
10. Igor Sokołowski, *Spokojnie - to tylko Rosja*, Warszawa 2015.
11. Andrzej Stasiuk, *Wschód*, Czarne 2014.
12. Piotr Tomza, *Afryka Nowaka, czyli Rowerem i pieszo po śladach sztafety*, cop. 2014
13. Władysław St. Reymont, *Lato 1894 za granicą*, z autografu wydał Tadeusz Mikulski, Wrocław 1948.
14. Melchior Wańkowicz, *Opierzona rewolucja* (wyd. dowolne).

Opracowania:

1. Karen Bourrier, *American Notes for General Circulation by Charles Dickens (review)*, „Dickens Quarterly” 2019, December, Volume 36, Number 4: <https://muse.jhu.edu/article/741658/pdf>
2. Tadeusz Budrewicz, Magdalena Sadlik, *Od Galicji po Amerykę. Literackim tropem XIX-wiecznych podróży*, Kraków 2018.
3. *Wokół reportażu podróżniczego*. T. 2, pod red. Dariusza Rotta Katowice 2007.
4. Jerzy Jarzębski, *Miasta, rzeczy, przestrzenie*, Gdańsk 2019.
5. Kazimierz Maciąg, *Sam jeden. Józef Mackiewicz - pisarz i publicysta*, Warszawa 2021 (rozdział o *Buncie rojstów*).
6. Kazimierz Maciąg, *W kręgu problematyki pamiątek z podróży po Europie Franciszka Salezego Gawrońskiego*, UR Journal of Humanities and Social Sciences nr 2(15)/2020. <https://repozytorium.ur.edu.pl/bitstream/handle/item/5992/2%20maci%20g-w%20okr%20c4%99gu%20oproblematyki.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Kazimierz Maciąg, *Inny świat, inni ludzie w „Notatkach z podróży do Ameryki” Karola Dickensa i „Listach z podróży do Ameryki” Henryka Sienkiewicza*, w: *Inny w podróży*, t. 1. *Literackie świadectwa podróży na przestrzeni wieków*, pod redakcją Oksany Weretiuk i Magdaleny Rabizo-Birek, Rzeszów 2017.
8. Elżbieta Malinowska, *Podróże Prusa i Sienkiewicza*, Kielce 1997.
9. Beata Mytych-Forajter, *Latająca ryba. Studia o podróżopisarstwie Ignacego Domeyki*, Katowice 2014. *Podróż i literatura 1864-1914*, pod red. nauk. Ewy Ilnatowicz, Warszawa 2008.
10. Marcin Popławski, *Obraz Wielkiej Brytanii w polskim i angielskim podróżopisarstwie w latach 1790-1839* (praca doktorska dostępna: <https://www.ujd.edu.pl/uploads/article/popawskirozprawaobraz-wielkiej-b-b22894cb1d.pdf>)
11. Jan Reychman, *Podróżnicy polscy na Bliskim Wschodzie w XIX w.*, Warszawa 1972.
12. *Romantyczne wędrówki po Galicji*, wybrał, oprac. i przed. poprzedził Andrzej Zieliński, Wrocław 1987.
13. *Wędrówka, podróż, migracja: w języku i kulturze*, pod red. Ewy Biłas-Pleszak, Joanny Przyklenk, Artura Rejtera, Katarzyny Sujkowskiej-Sobisz, Katowice 2018.
14. „Panopticum. Audiowizualia – Film – Media – Sztuka” 2009, nr 8. Tu artykuły: Jonathan Culler, *Semiotyka turystyki*; Emilia Walczak, *O braku tożsamości: człowiek tłumy – hipostaza miejsca – dekonstrukcja czasu, czyli co można powiedzieć o zawodzie: reporter Michelangelo Antonioniego w kontekście flâneuryzmu, nomadyzmu, dromomanii*; Katarzyna Szalewska, *O flâneura spojrzeniu w przeszłość albo o anty-turystyce (na marginesie cyklu „Szary Paryż” Bogdana Konopki)*; Katarzyna Marciniak, „Obce” i ubikacje; Heather Norris Nicholson, *Podróż przez Bałkany: amatorskie filmy z podróży a turystyka śródziemnomorska w okresie*

<p><i>międzywojennym; Eva Näripea, Spojrzenie turysty jako strategiczne narzędzie przedstawienia architektonicznego: starówka tallińska a sowiecki marketing turystyczny w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku; Barbara Koturbasz, Multimedialne podróżopisarstwo czyli narodziny travelebriety. Czasopismo dostępne: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.cejsh-8b6a2666-224b-4doa-ad56-c6e77d2ffcd1</i></p>
--

...20.09.2022.....

Data i podpis prowadzącego przedmiotu

.....

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej